

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัวที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงที่เป็นภารຍาหลวง ตำแหน่งภารຍาหลวงเป็นตำแหน่งที่ผู้หญิงปฏิเสธไม่ได้ นับว่าเป็นการเกิดวิกฤติการณ์ในครอบครัวที่ผู้หญิงเราต้องเจ็บช้ำใจกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการที่สามีนอกใจและยัดเยียดตำแหน่งภารຍาหลวงให้เป็นปัญหาที่กระทบกระเทือนต่อสถาบันครอบครัวเป็นอย่างยิ่ง ภารຍาหลวงส่วนใหญ่ต้องเผชิญกับความรุนแรงทั้งทางร่างกายและจิตใจ รวมทั้งได้รับผลกระทบต่อสถานภาพความเป็นภารຍาที่ถูกต้องตามกฎหมาย ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และครอบครัว

ปัจจุบันการอกใจคู่สมรส เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นกับคู่สมรสสนับสนุนจะมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพราะสภาพสังคมให้อิสระทั้งผู้หญิงและผู้ชายมีสิทธิเท่าเทียมกัน จึงทำให้สถาบันครอบครัวถูกสั่นคลอนลงในที่สุด ปัญหาที่เกิดขึ้นผู้หญิงล้วนแล้วแต่เป็นฝ่ายที่เสียเปรียบ แต่ผู้หญิงก็มีสิทธิที่จะไม่ยอมรับตำแหน่งนี้ ก็จะไม่เกิดตำแหน่งภารຍาหลวงและภารຍาน้อย ก็จะมีแต่คำว่า "ภารຍา" เพียงอย่างเดียว ความแตกสลายที่เกิดขึ้นในครอบครัวจึงเป็นเรื่องยากที่จะกอบกู้คืนสู่สภาพเดิมໄกว้ได้ ยังคงໄสร์ความเจ็บช้ำใจอย่างฝังลึกตลอดชีวิต อันเนื่องมาจากสามีนอกใจไปมีผู้หญิงอื่น นับว่าเป็นเรื่องที่กัดกร่อนจิตใจ และทำให้เกิดภาวะซึมเศร้า ขาดความนับถือในตัวเอง อยากม่าตัวตาย หรือหันไปมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมได้ เช่นสูบบุหรี่ ติดเหล้า ติดยาเสพย์ติดตลอดจนประสิทธิภาพในการทำงานก็จะลดลงอย่างลง รวมทั้งสถานภาพชีวิตความเป็นอยู่ต้องเปลี่ยนแปลงไปด้วย สำหรับภารຍาที่ตกอยู่ในภาวะดังกล่าวโดยเฉพาะภารຍาที่ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านเพียงอย่างเดียว ต้องพึ่งพาสามี เมื่อเกิดปัญหาและเกิดภัยร้ายร่างเข้า จึงเป็นเรื่องที่ลำบากมากต่อสถานภาพที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างพลิกชีวิตเลยก็ว่าได้ ทั้งในความลำบากความรู้สึกเสียใจและเกิดความเครวังครัวในชีวิต

ชีวิตของผู้หญิงถูกพันธนาการไว้กับครอบครัวอย่างเหนี่ยวแน่น ด้วยบทบาทของความเป็นภารຍาและมารดา ยังยึดติดกับความเชื่อที่ว่าผู้หญิงควรยกครอบครัวเป็นหลัก ถ้าผู้หญิงอยู่อย่างใดๆโดยปราศจากผู้ชายแล้วครอบครัวก็จะไม่มีค่าอะไร ครอบครัวจึงเป็นอนาคต'Brien'ที่ผู้หญิงไม่สามารถตั้งค่าสถานภาพที่มีบทบาทที่ด้อยกว่าผู้ชาย และยอมรับในความเหนือกว่าของผู้ชายอีกด้วย ความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงในบริบทของครอบครัวจึงถูกมองว่าเป็นเรื่องธรรมชาติ เป็นปรากฏการณ์ปกติของชีวิตครอบครัวที่ผู้หญิงจะต้องอดทนต่อสิ่งต่างๆ

ที่เกิดขึ้น สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งที่ทำให้ความรุนแรงในครอบครัวไม่เป็นที่เปิดเผยมาก ก็คือการที่มองว่าความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวเป็นความสัมพันธ์ในปริมาณทดลองส่วนตัว จึงเป็นเรื่องที่สาธารณะ เช่น รัฐ ชุมชน เพื่อนบ้าน ไม่มีสิทธิเข้าไปจัดการกับเรื่องดังกล่าวได้ นอกจากอุดมคติของครอบครัวแล้ว ความรุนแรงในครอบครัวยังกล้ายเป็นภัยซ่อนเร้นที่ผู้หญิงซึ่งเป็นผู้ถูกกระทำมักจะเก็บไว้เป็นความลับ เพราะความรู้สึกอับอาย และเป็นตราบาป กลัวคำครหาว่าไม่มีความอดทน ไม่มีความรับผิดชอบต่อการเป็นภาระและมาตรา ยิ่งภาระบางคนต้องพึ่งพิงรายได้จากสามี ไม่มีรายได้เป็นของตนเอง เป็นเพียงแม่บ้าน ดูแลบ้าน ดูแลลูกและสามีสามารถที่จะหาเลี้ยงด้วยเองได้ ไร้ที่พึ่งพิง จึงต้องยอมทนรับความรุนแรงเอาไว้โดยไม่กล้าที่จะเปิดเผยเรื่องราวให้คนอื่นได้รับรู้

ปัญหาความรุนแรงที่เกิดขึ้นในชีวิตคู่ จากกรณีสามีนอกใจภรรยานั้น สงผลกระทบต่อร่างกายและจิตใจของผู้หญิง บางกรณีอาจเป็นเพียงระยะสั้น แต่บางกรณีอาจกล้ายเป็นผลที่เจ็บปวดที่เกิดขึ้น ยกที่จะล้มได้ลงสำหรับผู้หญิง เนื่องจากความเจ็บปวดนั้นเกิดขึ้นโดยคนที่เขามอบความรักให้หมดหัวใจ ฝากรหัสที่สมหวังไว้ อย่างไว้ใจ ฝากรอบครัว ฝากรหัสบุตรไว้ในครอบครัวที่อบอุ่นจากสามีผู้เป็นที่รัก แต่ความรักนั้นกลับกล้ายเป็นผลที่สาหัสและรุนแรงมาก ที่เยี่ยวยาอักษาร้าวได้ การถูกทำร้ายดังกล่าวเป็นการทำลายความเชื่อมั่น ความไว้วางใจที่มีต่อสามี และหากลัวต่อการกระทำของสามีที่ตนเองรัก ดังผู้ชาย ถือว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานอย่างรุนแรง และสิ่งที่น่าเศร้าที่สุด คือการกระทำรุนแรงต่อผู้หญิง มักจะกระทำโดยผู้ที่ผู้หญิงได้มอบความรักและความไว้ใจมากที่สุด รวมทั้งการถูกปีบคั้นทรามนิจิตใจในสิ่งที่เกิดขึ้นจากการถูกกระทำทั้งไม่มีผู้หญิงอื่น ข้าช้อนกับการถูกเหยียดหยามในสิ่งที่ไม่เป็นจริงข้าแล้วข้าเล่านำไปสู่จุดจบที่เป็นอาชญากรรม เป็นทางออกที่ทำให้ผู้หญิงคนหนึ่งที่เริ่มจากเป็นผู้ถูกกระทำความรุนแรง ถูกทำร้ายจิตใจให้ต้องกลับมาเป็นผู้กระทำความรุนแรงเสียเองในระดับหนึ่ง

การถูกสามีนอกใจและการถูกทำร้าย เกิดขึ้นได้ในผู้หญิงทุกคน จะเห็นได้ว่าความรุนแรงนี้ในทุกระดับชั้นของสังคม แต่รูปแบบของการแสดงออกอาจแตกต่างกันไปตามสภาพกรณี แต่ดูเหมือนว่าจะเพิ่มมากขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสภาพผู้หญิงด้อยกว่าผู้ชายทั้งทางเศรษฐกิจ สังคมและกฎหมาย ทำให้ผู้หญิงไม่มีอำนาจในการต่อรอง ต้องยอมทนอยู่กับปัญหาต่อไป เนื่องจากทัศนคติความเชื่อที่มองผู้ชายเหนือกว่าผู้หญิง และสถานภาพของผู้หญิงที่ด้อยกว่าผู้ชาย จะเห็นได้จากอำนาจการต่อรองของสื่อที่สะท้อนภาพความรุนแรงในสังคมซึ่งมองว่าเป็นเรื่องปกติ รวมทั้งกฎหมายครอบครัว ที่ผ่านมาส่วนใหญ่ การร่างกฎหมายนักเกิดจากความคิดของผู้ชายเป็นหลัก จึงทำให้กระบวนการนี้มีความเหลือเชื่อในผู้หญิงโดยตรง เช่น สิ่งที่เป็นปัญหาของผู้หญิงไทยที่แต่งงานมีสามีแล้ว คือเมื่อสมรสแล้วผู้ชายยังคงเป็นนายอยู่ตลอดไปไม่

ถูกบังคับให้แสดงสถานภาพในการสมรสจึงทำให้ผู้หญิงอื่นหลายคนไม่ทราบว่าผู้ชายที่ตนเองไปเกี่ยวข้องอยู่นั้นได้มีครอบครัว หรือมีภารยาและลูกแล้วหรือยัง จึงทำให้เกิดการอกใจหรือไปบุ่งเบิกกับสามีของคนอื่นโดยไม่รู้ตัวได้ง่ายขึ้น เพราะจากการที่ผู้ชายไม่มีสิ่งใดบ่งบอกถึงสถานภาพของการสมรสได้อย่างชัดเจนหรือให้ผู้หญิงที่ไม่ใช่ภารยาของตนได้สังเกตทราบว่าผู้ชายคนนี้มีครอบครัวแล้ว แต่ในขณะที่ผู้หญิงต้องเปลี่ยนจากนางสาวมาเป็นนางและถูกบังคับให้สละนามสกุลเดิมไปใช้นามสกุลสามีเป็นการแสดงสถานภาพการสมรสที่ชัดเจนตั้งแต่จดทะเบียนสมรสกับสามี หรือการที่มีบุตรคนยังไม่สามารถสืบสกุลได้ ตลอดจนกลไกทางกฎหมายที่เอื้อต่อการคุ้มครองและช่วยเหลือผู้หญิงในด้านความรุนแรงยังไม่ได้มีการนำมาใช้อย่างเต็มที่ และในบางกรณีอาจจะต้องมีการพัฒนากลไกใหม่ เพื่อตอบสนองต่อการแก้ไขปัญหาความรุนแรงให้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น

มูลเหตุจูงใจในการศึกษา

ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษา หัวข้อ "ทางเลือกของภรรยาห怆 ในการจัดการปัญหาความรุนแรงของครอบครัว กรณีสามีนอกใจภรรยา" เนื่องจากผู้ศึกษาได้ทำงานในคณะกรรมการศรีชุมพานาล ซึ่งเป็นองค์กรที่ช่วยเหลือผู้หญิงและเด็ก เป็นคณะกรรมการขับเคลื่อนของศูนย์ฯ นิภัยในมั่นคงอุตสาหกรรม ซึ่งให้ความสำคัญในเรื่องความรักที่มีให้แก่กันและกันในสถาบันครอบครัว เป็นพิเศษ ฉะนั้นจะเห็นว่าคู่สมรสที่แต่งงานกันตามกฎหมายพระศาสนาจักรศาสนาอุตสาหกรรมแล้ว การนอกใจ การหย่าร้างถือว่าเป็นสิ่งที่กระทำไม่ได้ตามกฎหมาย ที่สามีและภรรยาไม่พึงกระทำการ กันและกันหลังจากครอบครองชีวิตสมรสแล้ว แต่ในความเป็นจริงในชีวิตคู่ การที่สามีนอกใจภรรยาเป็นเรื่องที่ผู้ชายจะกระทำการอยู่เสมอ ผิดต่อคำสอนสูญญาที่มีต่องกันในการใช้ชีวิตสมรส ฉะนั้น ผู้ศึกษา ได้สนใจที่จะศึกษาเรื่องนี้เพื่อให้ผู้ที่เป็นสามีหันกลับมามองครอบครัวที่กำลังมีรอยร้าวด้วยน้ำเสื้อ ของตนเอง ของสามี พ่อของลูก ตระหนักในความทุกข์ ความเสียใจ ความเจ็บปวดของลูกภรรยา และของผู้หญิงหลายคุณที่ถูกสามีนอกใจ ทอดทึ้งไปเมื่อผู้หญิงอื่น ให้กลับมามอง หันกลับ กลับมาได้ทัน กลับมาให้ความรักและให้คุณค่ากับครอบครัวเหมือนเดิม ซึ่งภารยาและลูกยังคงรอคอย และโนยหาความรักจากสามีและพ่อให้กลับมารับผิดชอบ รักและให้ความอบอุ่นกับครอบครัวอยู่ตลอดเวลา

วิกฤติการณ์ของปัญหาสามีนอกใจภรรยานั้น เกิดขึ้นได้กับทุกครอบครัวขึ้นอยู่กับว่า ใจจะเปิดเผยเรื่องราวของตนเองที่ประสารปัญหามากน้อยเพียงใด ชีวิตคู่ก็เหมือนลื้นกับพื้นยื่น มีการกระทบกระแทกบ้าง แต่การที่สามีไม่อดทนต่อปัญหานี้ในครอบครัว จึงทำให้เกิดการอกใจภรรยาขึ้น โดยการทอดทึ้งภารยาและลูก ไปให้ความสำคัญกับผู้หญิงอื่นมากกว่าคนในครอบครัว

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นล้วนแล้วแต่สร้างบادแผลที่ฝังลึกอยู่ในใจของผู้เป็นภารยาและลูกตลอดเวลา และหาดกลัวการถูกทอดทิ้งจากสามี รวมทั้งน้ำมามาซึ่งความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ เพื่อที่จะขัดภารยาให้ออกจากชีวิต ด้วยวิธีการใช้ความรุนแรงในทุกรูปแบบก็เป็นได้ เพื่อที่จะได้มีชีวิตที่เป็นอิสระ เริ่มต้นชีวิตกับผู้หญิงคนใหม่ พบรักใหม่ เป็นช่วงที่ความตื่นเต้นกลับมาอีกครั้งหนึ่ง ล้วนแล้วแต่เป็นความเห็นแก่ตัวของสามี เมื่อชีวิตคู่เกิดภาวะวิกฤตินามมาซึ่งการถูกลดสถานภาพ ความเป็นภารยาที่ถูกต้องตามกฎหมาย เมื่อผู้หญิงเรออดทนต่อภาวะดังกล่าวไม่ไหว จึงจำเป็นต้องจัดการปัญหา เพื่อที่จะหาทางออกในชีวิตคู่ที่สามีนอกใจ ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับความรัก ความผูกพันที่มีต่อกัน ความซึ้งแย่คลายก็จะแตกต่างกัน และเมื่อประสบปัญหานี้ชีวิตคู่ขึ้น สิ่งแรกที่ผู้หญิงต้องทำคือ เรายังคงมีสามี เราต้องอยู่ได้โดยไม่มีสามี เราต้องรักก็อยู่ได้ ต้องเข้มแข็ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งไม่ต้องแคร์สังคม และสถานภาพที่ตนเป็นอยู่ อย่าออดทนต่อความทรมานจากการถูกสามีทำร้าย เพราะเห็นแก่สังคมและครอบครัว เพราะนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากขึ้น จนยกที่จะเยียวยาช่วยเหลือได้

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

- เพื่อศึกษาการรับรู้และการเผชิญปัญหาของภารยาหลัง จากการที่สามีนอกใจไปมีผู้หญิงอื่น
- เพื่อศึกษาวูปแบบความรุนแรงในชีวิตคู่และผลกระทบต่อสถานภาพของภารยา หลัง จากการที่สามีนอกใจภารยา
- เพื่อศึกษาทางเลือกในการจัดการปัญหาของภารยาหลังจากการที่ถูกสามีทอดทิ้งไปมีผู้หญิงอื่น

คำถามการวิจัย

- ภารยาหลังต้องรับรู้และการเผชิญกับปัญหาสามีนอกใจไปมีผู้หญิงอื่นได้อย่างไร
- ภารยาหลังต้องเผชิญกับความรุนแรงในชีวิตคู่และได้รับผลกระทบต่อสถานภาพ ความเป็นภารยาอย่างไร
- ภารยาหลังเลือกจัดการปัญหาด้วยวิธีการอย่างไร จากการที่สามีนอกใจไปมีผู้หญิงอื่น

ข้อบ่งชี้ของการศึกษา

ศึกษาในลักษณะกรณีศึกษา (Case Study) โดยเจาะจงเลือกเฉพาะภาระงานลงที่ถูกสามีนอกใจไปมีผู้หญิงอื่น ศึกษารูปแบบความรุนแรงในชีวิตคู่ และสถานภาพที่ถูกลดคุณค่าบทบาทและศักดิ์ศรีความเป็นภารยาที่ถูกต้องตามกฎหมายรวมถึงภารยาที่สามีทอดทิ้งไปอยู่กับภารยาน้อย พวกรเข้าต้องเผชิญกับปัญหาภาวะวิกฤตในครอบครัว และผู้เป็นภารยาจะเลือกจัดการปัญหาด้วยวิธีการอย่างไรในชีวิตคู่ที่เกิดขึ้น โดยศึกษาเฉพาะภาระงานลงที่ให้ความยินยอม สมัครใจและอนุญาตให้ศึกษาควบรวมเป็นงานวิจัยที่สามารถเปิดเผยเรื่องราวต่อสาธารณะให้เป็นข้อคิดในการดำเนินชีวิตคู่ เพื่อให้เกิดความระมัดระวังในการใช้ชีวิตสมรสว่าต้องเผชิญกับรูปแบบความรุนแรงต่างๆ รวมทั้งเป็นอุทาหรณ์ให้แก่ครอบครัวอื่น เพื่อยุติความแตกแยกในครอบครัวและใช้สติในการจัดการปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างรอบคอบ

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ภาระงานลง หมายถึง คู่สมรสหรือภารยาที่จดทะเบียนสมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่จดทะเบียนสมรสก็ได้ เป็นภาระคนแรกที่อยู่กินชั้นสามีภารยาและเป็นที่รับรู้ของคนในและนอกครอบครัว แต่เมื่อสามีนอกใจไปมีผู้หญิงอื่น อย่างลับๆ หรือเปิดเผยว่าเป็นภารยาอีกคนหนึ่งของสามี ภารยาแรกถูกเพิ่มตำแหน่งโดยการกระทำของสามีถูกยัดเยียดและลดสถานภาพมาเป็นภาระงานลงอย่างปฏิเสธไม่ได้

การนอกใจคู่สมรส (Adultery) คือ การไม่มีชื่อสหพันธ์ต่อการแต่งงาน เป็นความไม่ยุติธรรมซึ่งทำลายเครื่องหมายแห่งคำสัญญา ซึ่งเป็นสายสัมพันธ์ของการแต่งงาน เป็นการละเมิดสิทธิของสามี ภารยา และทำลายสถาบันครอบครัวด้วย หรือ การที่คู่สมรสฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไปมีความสัมพันธ์ทางเพศกับบุคคลอื่นที่ไม่ใช่คู่สมรสของตน อาจเกิดขึ้นเป็นครั้งคราวแล้วเลิกร้างกันไป หรือเกิดการค้าหากาชซึ่กัน สองฝ่ายให้ครอบครัวได้รับความเดือดร้อนเสียหาย นับว่าเป็นการทำรุนทางจิตใจยิ่งกว่าการถูกทุบตีทางกาย เท่า และในที่สุดก็จะตามมาด้วยความรุนแรงในอีกหลายรูปแบบ (รัชนี ลาชไรโยน, 2510, น. 73)

ความรุนแรงในครอบครัว (Domestic Violence) หมายถึง การกระทำใดๆ โดยมีเจตนาเพื่อให้เกิดอันตรายแก่ว่างกาย สุขภาพและจิตใจ หรือบังคับโดยใช้อำนาจครอบงำอย่างผิดๆ ทำลงค่องค่องธรรมให้บุคคลในครอบครัว ต้องยอมรับการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งโดยมีขอบก่อให้เกิดความเสียหายต่อสมาชิกในครอบครัว ในทางลบต่อพัฒนาการร่างกายและจิตใจของบุคคลอื่นต่อการรับรู้ความเป็นมนุษย์และต่อสุขภาพทั้งทางร่างกายและจิตใจ (ปรีชา อุปโยธิน, 2538, น. 99)

ทางเลือกในการจัดการปัญหาสามีนอกใจภรรยา หมายถึง ทางเลือกที่ผู้หญิงหรือภรรยาที่ประสบปัญหาความรุนแรงในชีวิตคู่จากการสามีนอกใจ เลือกจัดการปัญหากับสามีดังนี้

1. เลือกที่จะอดทนต่อภาวะดังกล่าวเพื่อลูกและครอบครัว หมายถึง การยอมทนอยู่ต่อไปเพื่อลูก เพราะกลัวว่าลูกจะขาดพ่อเป็นเด็กมีปมด้อย จึงต้องทนอยู่ต่อไปด้วยเหตุผลต่างๆ ถึงแม้จะได้รับผลกระทบทางร่างกาย จิตใจ และทางเพศมากเพียงใดก็ยังจะยอมอดทนต่อภาวะดังกล่าวันนี้ได้ โดยหวังว่าสามีจะกลับตัวมาเป็นคนที่รักครอบครัวอีกรังหนึ่ง

2. แยกทางกันอยู่กับสามี แต่สามียังคงรับผิดชอบ หมายถึง การที่สามีและภรรยาต่างก็ตัดสินใจที่จะแยกทางกันอยู่ แต่ก็ยังพยายามคงความสัมพันธ์เดิมไว้โดยไม่เจดทะเบียน หมาย ซึ่งไม่สามารถที่จะให้ชีวิตอยู่ร่วมกันได้ จึงทำความตกลงแยกกันอยู่ โดยไม่ต้องว่าเป็นการสิ้นสุดของภาระใช้ชีวิตสมรส

3. การหย่าร้าง หมายถึง การสิ้นสุดสถานภาพสมรส การยุติชีวิตครอบครัว และความเป็นสามีภรรยาสิ้นสุดลง ทำได้ 2 ลักษณะคือ การหย่าโดยการตกลงกันเอง ซึ่งยินยอมของทั้งสองฝ่าย ไปจดทะเบียนหย่าที่อำเภอ โดยเขียนข้อความตกลงกันเป็นลายลักษณ์อักษรแบ่งลูก และทรัพย์สินมาตก และการเรียกร้องค่าเสียดู และชดเชย ในที่แต่ละฝ่ายต้องการให้อาย่างขั้ดเจน โครงการจะปกร่องลูกคนใหม่ โครงการจะเอาทรัพย์สินอะไรไปบ้าง และทั้งสองฝ่ายก็ลงชื่อต่อน้ำเจ้าพนักงาน และพยานอย่างน้อย 2 คน ที่อำเภอหรือที่ว่าการเขต และการหย่าโดยคำพิพากษาของศาล คือการหย่าที่เกิดขึ้นจากการที่ทั้งสองฝ่ายตกลงกันไม่ได้ คืออีกฝ่ายหนึ่งจะหย่าแต่อีกฝ่ายหนึ่งไม่ยอมหย่า หรือยอมหย่าแต่ต้องการเงินมากจนอีกฝ่ายหนึ่งไม่มีจะให้ หรือตกลงแบ่งลูกกันไม่ได้ ก็จะต้องฟ้องศาล ถือว่าเป็นการหย่าที่ไม่ยินยอมซึ่งมีการฟ้องร้องดำเนินคดี